

Het syndroom van Gilles de la Tourette (GTS)

DSM-V

De volgende Ticstoornissen zijn in de DSM-5 opgenomen:

- De stoornis van Gilles de la Tourette,
- De persisterende (chronische) motorische- of vocale-ticstoornis,
- De voorlopige ticstoornis,
- De andere gespecificeerde ticstoornis,
- De ongespecificeerde ticstoornis.

Definitie van het probleem en enkele wetens-waardigheden

Het kenmerkende verschijnsel van het Gilles de la Tourette syndroom (GTS) zijn tics: ongewilde, kortdurende, plotselinge, zich herhalende, zinloze bewegingen op vocaal en/of motorisch gebied, die langer dan één jaar bestaan. Bij jongeren met Gilles de la Tourette worden er ook regelmatig kenmerken gezien van: ADHD, dwang- en dranghandelingen en –gedachten en autismespectrumstoornis.

Voorbeelden van motorische tics, ook wel bewegingstics genoemd, zijn:

- Extreem knipperen met de ogen
- Wegdraaien met de ogen
- Optrekken van neus of schouders
- Knikken met het hoofd
- Tenen krommen
- Knakken van de vingers

Voorbeelden van vocale tics, ook wel geluidstics genoemd, zijn:

- Keelschrapen
- Kuchen
- Grommen
- Snuiven
- Klakken met de tong
- Sissgeluiden
- Roepen van (vloek- of scheld-)woorden
- Herhalen van woorden en/of zinnen

De mildere uitingsvormen van GTS komen vaker voor dan de ernstige vormen. Bijvoorbeeld: korte tijd kuchjes, met de ogen knipperen of kortdurende bewegingen. De tics worden als onbedwingbaar ervaren, maar kunnen voor korte tijd – seconden tot minuten – onderdrukt worden. Bij stress en (prettige) opwindning nemen de tics toe. De tics laten zich minder zien tijdens gerichte cognitieve activiteiten, zoals lezen of computeren. Vaak zullen mensen proberen de tics met uiterste inspanning te onderdrukken, tot de spanning zo hoog oploopt dat er geen houden meer aan is. De spanning verdwijnt als de tic wordt uitgevoerd.

Vaak heeft men manieren gevonden om de tics te maskeren, door de bewegingen op te nemen in een voor het oog bewust gebaar, zoals het gladstrijken van het haar. De tics hebben in frequentie en intensiteit een wisselend verloop.

Wat zie ik in de klas, hoe herken ik dit gedrag?

- De leerling heeft last van vocale en/of motorische tics.
- Lichte kuchjes, knipperen met de ogen, trekken met de mond, licht schudden met het hoofd, etc.
- De leerling kan in wisselend tempo werken; afhankelijk van de last die hij ondervindt van zijn stoornis.
- Problemen met schrijven.
- Kan moeilijk met stress omgaan. Hoe meer stress, hoe meer last hij krijgt van de symptomen. In ongestructureerde situaties verergert dit.
- Plotseling last van spanningen, mede door de poging tics te onderdrukken.
- Problemen met sociaal functioneren. Is soms een eenling, vaak slachtoffer van pestgedrag.
- Soms last van faalangst en/of een laag zelfbeeld.

Ervaringen met deze handelingswijzer s.v.p. opsturen aan cordys@cordys.nl